

UCHWAŁA NR XLII/267/2022
RADY GMINY KIKÓŁ

z dnia 26 października 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032

Na podstawie art. 10e ust. 1-4, art. 10f ust. 4 i art. 4 i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, poz. 1005, poz. 1079 ze zm.) w zw. z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) Rada Gminy Kikół uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kikół.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Kikół.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Sadowski

Załącznik do uchwały Nr XLII/267/2022
Rady Gminy Kikół
z dnia 26 października 2022 r.

Strategia Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032



Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl



Data: sierpień 2022 r.

Spis treści

SPIS TABEL.....	4
SPIS SCHEMATÓW	4
SPIS MAP.....	4
WPROWADZENIE	5
ROZDZIAŁ I.....	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY.....	7
1.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA GMINY KIKÓŁ – ANALIZA SWOT	7
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY SPOŁECZNEJ.....	8
1.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY PRZESTRZENNEJ	9
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY GOSPODARCZEJ	10
ROZDZIAŁ II.....	11
CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM.....	11
ROZDZIAŁ III.....	15
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	15
ROZDZIAŁ IV.	18
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA.....	18
ROZDZIAŁ V.	32
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	32
5.1. FUNKCJE GMINY KIKÓŁ	32
5.2. UKŁAD OSADNICZY GMINY KIKÓŁ.....	32
5.3. WIZJA ROZWOJU GMINY KIKÓŁ I ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	34
5.3. KONCEPCJA ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO GMINY KIKÓŁ NA TLE KONCEPCJI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO	41
ROZDZIAŁ VI.	45
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	45
ROZDZIAŁ VII.	48
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	48
7.1. „STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”	48
7.2. WYZWANIA ROZWOJOWE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	49
7.3. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	49
7.4. CELE I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	50
7.5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	53
7.6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY KIKÓŁ Z KIERUNKAMI ROZWOJU OKREŚLONYMI W STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	57
ROZDZIAŁ VIII.	74
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	74
8.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA REALIZACJĘ STRATEGII	74
8.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	83
8.3. SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	86
ROZDZIAŁ IX.	89
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	89
ZAŁĄCZNIKI	96

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej	8
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej.....	9
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej	10
Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	12
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej.....	13
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej.....	13
Tabela 7. Planowane kierunki działań	15
Tabela 8. Planowane kierunki działań	19
Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki	50
Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”	52
Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030	54
Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Kikół z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+	58
Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii	76
Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii.....	84
Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii	86
Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Kikół	90

Spis schematów

Schemat 1. Analiza SWOT	7
Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	14
Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji ..	48
Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	75

Spis map

Mapa 1. Układ osadniczy Gminy Kikół	33
Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej	35
Mapa 3. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze przestrzennej i gospodarczej	37

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Kikół, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, pracownicy Urzędu Gminy Kikół oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e – 10g ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 559, 583).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Dla niniejszej Strategii nie opracowano rozdziału „Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy” gdyż na terenie gminy Chełmno nie zostały takie obszary zdefiniowane.

Integralną częścią Strategii jest **„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kikół na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032”**, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem opracowania Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przezwyciężaniu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włąчени zostali mieszkańcy, którzy mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju gminy w latach obowiązywania Strategii w przeprowadzonej **ankiecie. Raport z ankiet** stanowi załącznik nr 2 do Strategii. Ponadto dnia 07.04.2022 roku zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne, podczas którego zaprezentowano wyniki diagnozy oraz zdefiniowano kierunki rozwoju Gminy. Tym samym mieszkańcy dostali szansę wypowiedzenia się na temat pomysłów na rozwój Gminy.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Referatu Infrastruktury. Ponadto w pracach nad Strategią brali udział przedstawiciele jednostek podległych oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Gminy Kikół.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także dokumenty strategiczne.

Rozdział I.

Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Kikół – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesess), szanse (opportunities) i zagrożenia (therats) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy Gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od Gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania bądź, które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następnym wyborem jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju Gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

CZYNNIKI	POMOCNE W OSIĄGANIU CELU	SZKODLIWE W OSIĄGANIU CELU
WEWNĘTRZNE (cechy obszaru)	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ZEWNĘTRZNE (cechy otoczenia)	SZANSE	ZAGROŻENIA

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla Gminy Kikół została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
Aktywna działalność Biblioteki Publicznej i Ośrodka Kultury Aktywna działalność GOPS Systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Corocznie realizowane programy profilaktyki zdrowotnej Spora liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy i dobra współpraca z nimi	Spadająca liczba mieszkańców Gminy Spadająca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym Starzejące się społeczeństwo Słabo rozwinięta infrastruktura obiektów sportowych oraz rekreacyjnych Brak żłobka na terenie Gminy Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach Brak placówek ponadpodstawowych Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach Wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach poniżej średniej Wysoki odsetek ludzi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia Słabo rozwinięta infrastruktura zdrowotna Wzrastająca liczba interwencji policji
Szanse	Zagrożenia
Zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze społecznym i edukacyjnym Zachęcenie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy	Ubożenie społeczeństwa Brak szans na rozwój i perspektyw dla dzieci w wieku ponadpodstawowym (odpływ zdolnej młodzieży z gminy) Obecność pandemii wpływająca na wzrost bezrobocia, załamanie dochodów gospodarstw domowych, a w konsekwencji poszerzenie się sfery ubóstwa

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
Wysokiej jakości gleby Liczne, malowniczo usytuowane jeziora Nieliczne formy ochrony przyrody Bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji Bardzo dużo szlaków turystycznych Rozwijająca się w ostatnich latach sieć światłowodowa Wysoki stopień zwodociągowania Dobrze rozwinięta infrastruktura OZE	Mała lesistość Mała liczba atrakcji turystycznych Słaba promocja zabytków Słabo rozwinięta infrastruktura drogowa Brak ścieżek pieszo-rowerowych Niski stopień skanalizowania Brak sieci gazowej Brak sieci ciepłowniczej
Szanse	Zagrożenia
Dobre warunki do rozwoju rolnictwa Rozwój walorów turystycznych i rekreacyjnych Możliwość wykorzystania dotacji zewnętrznych na realizację projektów o charakterze infrastrukturalnym Inwestycje w drogi lokalne i ścieżki pieszo-rowerowe i infrastrukturę komunikacyjną Możliwość dostępu do sieci światłowodowej dla kolejnych miejscowości Potencjał do rozwoju energetyki opartej na OZE	Zmieniający się klimat Zmieniające się przepisy prawne

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych Korzystne warunki do prowadzenia działalności rolniczej Poprawiająca się sytuacja budżetowa gminy	Wysokie bezrobocie wśród kobiet Niski poziom wskaźnika osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Wyższa stopa bezrobocia niż średnia dla województwa Niska atrakcyjność lokalizacyjna i brak korzystnych warunków do lokowania na jej terenie inwestycji - brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych, brak zorganizowanego systemu wspierania przedsiębiorczości
Szanse	Zagrożenia
Zmiana mentalności odnośnie podejmowania własnej działalności gospodarczej Podnoszenie kwalifikacji/przekwalifikowywanie osób bezrobotnych	Pogarszająca się sytuacja finansowa gminy Pogłębiające się bezrobocie Brak szans na aktywizację osób bezrobotnych Brak oferty edukacyjnej dającej możliwości przekwalifikowania się / podnoszenia kwalifikacji Zmieniające się przepisy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział II.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja opisuje pożądany stan gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?”.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele formułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT, zarówno problemy, jak i mocne strony wymagają określenia celów strategicznych dla Gminy Kikół, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z trzech analizowanych sfer, tj.:

- dla sfery społecznej,
- dla sfery przestrzennej,
- dla sfery gospodarczej.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Gminy Kikół w 2032 roku założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na rozwiniętą infrastrukturę i ofertę kulturalną, sportowo-rekreacyjną, edukacyjną, społeczną, oraz na dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb i określonych standardów. Ponadto zaplanowano aktywizację zawodową mieszkańców oraz wsparcie przedsiębiorców. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Gminą Kikół, zarówno w obszarze społecznym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również działania „miękkie” w zakresie m.in. edukacji, czy usług społecznych. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Gminy Kikół. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem będą z kolei cele operacyjne, do których będą przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I: Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I.1	Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej Gminy
	I.2	Wysokiej jakości oferta edukacyjna
	I.3	Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy
	I.4	Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego
	I.5	Rozwój oferty usług społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Rozwój lokalny i regionalny nie wynika wyłącznie z inwestowania w infrastrukturę. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój będący odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości Gminy i jej mieszkańców. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa rozumianego jako płaszczyzna współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA PRZESTRZENNA	II.1	Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina
	II.2	Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej
	II.3	Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych

Źródło: Opracowanie własne

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom gminy i sprzyjające podnoszeniu świadomości ekologicznej.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką, jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Gminy, a także może stanowić doskonały argument zachęcający do osiedlania się nowych mieszkańców na jej terenie.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA GOSPODARCZA	III.1	Promocja zatrudnienia
	III.2	Wspieranie lokalnych przedsiębiorców

Źródło: Opracowanie własne

Bezpośrednio realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Będzie to sprzyjało wzrostowi konkurencyjności gospodarczej gminy mierzonej wartością wytworzonych dóbr i usług oraz bezpośrednio i pośrednio wzrostowi konkurencyjności. Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również konkurencyjność inwestycyjną gminy. Punktem wyjścia realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez gminę.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym



Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej	
Cel operacyjny I.1. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej Gminy	
I.1.1.	Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole
I.1.2.	Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury
I.1.3.	Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół
I.1.4.	Budowa skateparku w Kikole
I.1.5.	Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół
I.1.6.	Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości oferta edukacyjna	
I.2.1.	Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli
I.2.2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli
I.2.3.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych
I.2.4.	Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeziorku wraz z infrastrukturą towarzyszącą
I.2.5.	Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli
I.2.6.	Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół
I.2.7.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
I.2.8.	Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych
Cel operacyjny I.3. Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy	
I.3.1.	Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego
I.3.2.	Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonne i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół
I.3.3.	Budowa kanału łączącego jezior Kikolskie z Sumińskim
I.3.4.	Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych
Cel operacyjny I.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego	
I.4.1.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół
I.4.2.	Doposażenie jednostek OSP
Cel operacyjny I.5. Rozwój oferty usług społecznych	
I.5.1.	Budowa żłobka w Kikole
I.5.2.	Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół
I.5.3.	Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie

I.5.4.	Realizacja programów aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych
I.5.5.	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie
I.5.6.	Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora
I.5.7.	Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne	
Cel operacyjny II.1. Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina	
II.1.1.	Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kikół
II.1.2.	Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół
II.1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedź – Wola
II.1.4.	Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesoła, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy
II.1.5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół
II.1.6.	Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie
II.1.7.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie
II.1.8.	Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy
II.1.9.	Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami
II.1.10.	Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie
II.1.11.	Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół
II.1.12.	Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół
II.1.13.	Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół
II.1.14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie
Cel operacyjny II.2. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej	
II.2.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo
II.2.2.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka
II.2.3.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzień
II.2.4.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek
II.2.5.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo
II.2.6.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół
II.2.7.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś
II.2.8.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie
II.2.9.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo
II.2.10.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin
II.2.11.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki
II.2.12.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonno
II.2.13.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin
II.2.14.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo
II.2.15.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola
II.2.16.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin
II.2.17.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin
II.2.18.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziórze
II.2.19.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo
II.2.20.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo
II.2.21.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka
II.2.22.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień
II.2.23.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek
II.2.24.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo

II.2.25.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół
II.2.26.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś
II.2.27.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie
II.2.28.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo
II.2.29.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin
II.2.30.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybni
II.2.31.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonno
II.2.32.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin
II.2.33.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola
II.2.35.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin
II.2.36.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wołęcin
II.2.37.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze
II.2.38.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo
Cel operacyjny II.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych	
II.3.1.	Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych
II.3.2.	Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole
II.3.3.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole
Cel strategiczny III. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	
Cel operacyjny III.1. Promocja zatrudnienia	
III.1.1.	Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych
Cel operacyjny III.2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorców	
III.2.1.	Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 8. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej				
Cel operacyjny I.1. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej Gminy				
I.1.1.	Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów kulturalnych – 250 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury kulturalnej
I.1.2.	Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury	1. Rozbudowa oferty kulturalnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Integracja mieszkańców gminy	1. Liczba nowych ofert kulturalnych dla mieszkańców – 3 szt. 2. Liczba osób korzystających z utworzonych nowych ofert kulturalnych – 30 osób/rok	- ewidencja osób korzystających z oferty kulturalnej
I.1.3.	Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół	1. Rozbudowa oferty zabaw i rekreacji 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba zmodernizowanych placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych – 12 szt. 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych placów zabaw i siłowni zewnętrznych – 250 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.4.	Budowa skateparku w Kikole	1. Rozbudowa oferty zabaw i rekreacji 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanych skateparków – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających ze skateparku – 100 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z infrastruktury
I.1.5.	Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół	1. Rozbudowa oferty zabaw i rekreacji 2. Stworzenie nowego miejsca spędzania czasu wolnego 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba wybudowanych siłowni zewnętrznych – 6 szt. 2. Liczba osób korzystających z siłowni zewnętrznych – 200 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z infrastruktury

		4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom		
I.1.6.	Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół	1. Odnowienie obiektów zabytkowych 2. Wzrost zainteresowania gminą 3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy	1. Liczba odnowionych obiektów zabytkowych – 6 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości oferta edukacyjna				
I.2.1.	Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli	1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba wybudowanej nowej infrastruktury sportowej – 2 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej – 130 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej
I.2.2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba obiektów poddanych termomodernizacji – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
I.2.3.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasisty	1. Liczba doposażonych pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych – 4 szt.	- protokół odbioru
I.2.4.	Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeziorku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych 5. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 6. Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasisty	1. Liczba rozbudowanych obiektów edukacyjnych – 1 szt. 2. Liczba obiektów poddanych termomodernizacji – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
I.2.5.	Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach 2. Wzrost poziomu kompetencji nauczycieli 3. Poprawa wyników na egzaminach	1. Liczba zorganizowanych szkoleń dla kadry nauczycielskiej – 5 szt. 2. Liczba nauczycieli korzystających ze szkoleń – 50 osób	- ewidencja osób korzystających ze szkoleń
I.2.6.	Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół	1. Poprawa warunków edukacyjnych dla dzieci z terenu gminy	1. Liczba uczniów korzystających z dowozów – 100 osób	- ewidencja osób korzystających z infrastruktury transportowej

I.2.7.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasisty	1. Liczba uczniów korzystających z zajęć pozalekcyjnych – 100 osób/rok	- raport z realizacji zajęć pozalekcyjnych
I.2.8.	Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych	1. Utrzymanie standardów w obiektach edukacyjnych 2. Dobre warunki do nauczania dla dzieci z tereny gminy	1. Liczba utrzymanych obiektów oświatowych - 5	- raport z realizacji zadania
Cel operacyjny I.3. Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy				
I.3.1.	Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego	1. Rozbudowa oferty rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty turystycznej gminy 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba powstałych terenów rekreacyjnych – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury – 200 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury
I.3.2.	Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonnie i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół	1. Rozbudowa oferty rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty turystycznej gminy 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba utworzonych miejsc rekreacji przy jeziorach – 6 szt. 2. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury – 120 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury
I.3.3.	Budowa kanału łączącego jezior Kikolskie z Sumińskim	1. Rozbudowa oferty rekreacyjnej dla mieszkańców 2. Rozbudowa oferty turystycznej gminy 3. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 4. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury – 50 os./rok	- ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury
I.3.4.	Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych	1. Wzrost zainteresowania gminą 2. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy	1. Liczba odnowionych szlaków turystycznych – 5 szt. 2. Liczba wydanych folderów informacyjnych – 2000 szt. 3. Liczba osób korzystających z odnowionych szlaków turystycznych – 200 os./rok	- protokół odbioru - ewidencja osób korzystających z odnowionych szlaków turystycznych
Cel operacyjny I.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego				
I.4.1.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba miejsc, w których zastosowano system monitoringu – 10	- protokół odbioru

	rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół			
I.4.2.	Doposażenie jednostek OSP	1. Wzrost jakości usług świadczonych przez OSP 2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Liczba zakupionych samochodów OSP – 2	- protokół odbioru
Cel operacyjny I.5. Rozwój oferty usług społecznych				
I.5.1.	Budowa żłobka w Kikole	1. Zapewnienie opieki dla dzieci w żłobku 2. Zwiększenie ilości infrastruktury społecznej służącej dzieciom	1. Liczba wybudowanych żłobków – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanego żłobka – 25 osób/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja dzieci/lista obecności
I.5.2.	Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi 3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami	1. Liczba utworzonych DDP – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z DDP – 30 osób	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z usług DDP
I.5.3.	Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie	1. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów 2. Wzrost poczucia własnej wartości u seniorów 3. Wzrost aktywizacji społecznej seniorów	1. Liczba usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 1 szt. 2. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie aktywizacji społecznej – 20 osób/rok	- rejestr osób objętych wsparciem w zakresie usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
I.5.4.	Realizacja programów aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych	1. Rozwój działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych	1. Liczba zrealizowanych programów aktywizacji społecznej – 10 szt./rok	- rejestr organizacji pozarządowych
I.5.5.	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie	1. Rozbudowa oferty społecznej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba zmodernizowanych budynków – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
I.5.6.	Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora	1. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów 2. Wzrost poczucia własnej wartości u seniorów	1. Liczba dostosowanych obiektów do działań klubów seniora – 1 szt.	- protokół odbioru robót

		3. Wzrost aktywizacji społecznej seniorów	2. Liczba osób korzystających z usług klubów seniora – 30 os.	- ewidencja osób korzystających z usług klubów seniora
I.5.7.	Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy	1. Rozbudowa oferty społecznej dla mieszkańców 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	2. Liczba osób korzystających z usług całodobowej opieki – 25 os.	- ewidencja osób korzystających z usług całodobowej opieki
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina				
II.1.1.	Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kikół	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych – 300 szt. 2. Liczba nowych punktów oświetleniowych – 100 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.2.	Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół	1. Poprawa jakości życia mieszkańców 2. Dostęp do wysokiej jakości, szybkiego Internetu	1. Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci światłowodowej – 50 szt.	- rejestr gospodarstw domowych korzystających z sieci światłowodowej
II.1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedź – Wola	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 2,5 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.4.	Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesola, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 4,7 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Eliminacja uciążliwości związanych z korzystaniem z szamb	1. Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków – 200 szt.	- protokół odbioru
II.1.6.	Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych

II.1.7.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody – 2 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.8.	Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Długość przebudowanej sieci wodociągowej – 3,7 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.9.	Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba utworzonych Zakładów Komunalnych – 1 szt.	- uchwała o utworzeniu podmiotu
II.1.10.	Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba zmodernizowanych i doposażonych PSZOK – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.11.	Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 3. Spadek emisji gazów cieplarnianych	1. Liczba nowych instalacji OZE – 150 szt.	- protokół odbioru
II.1.12.	Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba wymienionych pieców węglowych – 150 szt.	- protokół odbioru
II.1.13.	Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba budynków mieszkalnych, gdzie usunięto azbest – 100 szt.	- protokół odbioru
II.1.14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1. Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.2. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej				

II.2.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 5,2 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.2.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 3,3 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.3.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzień	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,55 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.4.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,35 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.5.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,5 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.6.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 3,5 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.7.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,55 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.8.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 3,75 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.9.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 2,7 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.10.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 6,7 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.11.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 6,8 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.12.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonne	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,05 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.13.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 7,89 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.14.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,05 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.15.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 6,45 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.16.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 0,58 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.17.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 3,37 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.18.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziórze	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,25 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.19.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo	1. Poprawa stanu technicznego dróg. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności dróg.	1. Długość zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 4,13 km 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych/wybudowanych /przebudowanych dróg – 1000 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.20.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.21.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.22.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.23.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.24.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.25.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.26.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.27.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.28.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.29.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.30.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybniki	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.31.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonne	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.32.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji

II.2.33.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.35.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.36.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wolęcin	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.37.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
II.2.38.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 1 km 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 350 os./rok	- protokół odbioru robót budowlanych - pomiary ruchu wykonane po zakończeniu realizacji inwestycji
Cel operacyjny II.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych				
II.3.1.	Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych	1. Poprawa komfortu życia mieszkańców 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom	1. Liczba zmodernizowanych lokali mieszkalnych i socjalnych – 20 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych

II.3.2.	Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole	1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom 2. Poprawa oferty społecznej dla mieszkańców	1. Liczba zrewitalizowanych terenów – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.3.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych 5. Poprawa warunków pracy	1. Liczba rozbudowanych budynków – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel strategiczny III. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Promocja zatrudnienia				
III.1.1.	Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych	1. Wzrost aktywizacji społeczno – zawodowej 2. Zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych 3. Zdobycie nowych kompetencji społecznych 4. Wzrost szans na znalezienie zatrudnienia	1. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe – 30 os.	- rejestr osób objętych wsparciem w zakresie zajęć podnoszących kwalifikacje
Cel operacyjny III.2. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców				
III.2.1.	Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców	1. Ożywienie gospodarcze gminy 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 3. Wzrost zatrudnienia 4. Pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych	1. Liczba utworzonych punktów doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział V.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

5.1. Funkcje Gminy Kikół

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Kikół została określona w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kikół, na podstawie funkcji realizowanych na danym obszarze i ich wzajemnych relacji (ze szczególnym uwzględnieniem dominującego znaczenia jednej z nich).

Dominującą funkcją gminy jest i będzie rolnictwo z uwagi na znaczny udział gleb wysokich klas bonitacyjnych, oraz **turystyka i rekreacja** z uwagi na wysokie naturalne walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy. Funkcjami uzupełniającymi - **mieszkalnictwo i usługi**, skupiające się przede wszystkim w miejscowościach wspomagających **ośrodek gminny, jakim jest wieś Kikół**.

5.2. Układ osadniczy Gminy Kikół

Gminnym ośrodkiem rozwoju jest wieś Kikół. Struktury osadnicze gminy są średnio wykształcone, przeważa w znacznym stopniu zabudowa rozproszona. Dokonano próby koncentrowania zabudowy mieszkalno - usługowej w większych wykształconych strukturach i najbardziej skupionej zabudowy w rejonach usług. Mamy tu kategorie wsi o funkcjach:

- mieszkalno-usługowej z dominacją usług będą wsie - Kikół, Wola i Grodzień
- mieszkalno-usługowej i turystycznej będą wsie - Kikół, Walentowo, Moszczonno – Zajezjorze, Sumin,
- wsie z dodatkową funkcją produkcyjno - usługową: Kikół,
- sama funkcja mieszkalno – usługowa będzie we wsiach Wolęcin, Grodzień i Wola.

We wszystkich ww. wsiach wyznaczono tereny rozwojowe do działań inwestycyjnych pod różne ww. funkcje.

Poniższa mapa obrazuje układ osadniczy gminy Kikół.

Mapa 1. Układ osadniczy Gminy Kikół

System osadniczy

Kikół ośrodek lokalny
 granice sołectw

System przyrodniczy

 Obszar Chronionego Krajobrazu
 Drumliny Zbójńskie
 Obszar Chronionego Krajobrazu
 Niziny Cieluchowskiej
 korytarz ekologiczny
 Dolina Drwęcy KPnC-13E

System transportowy

554 droga wojewódzka nr 554 (relacji Orzechowo - Kikół)

10 droga krajowa nr 10 (relacji Toruń - Płońsk)*

 linia kolejowa nr 27 (relacji Toruń - Nasielsk)

droga ekspresowa S10* (relacji Szczecin – Pila – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa; w trakcie projektowania; proponowany przebieg korytarza drogi obejmuje teren gm. Kikół; zapewnienie obsługi transportu pasażerskiego i towarowego z obszaru woj. kuj.-pom. do: Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie, Szczecin, Europa Zachodnia)

linia kolejowa nr 5* (relacji Centralny Port Komunikacyjny – Płock – Grudziądz; w trakcie projektowania w ramach komponentu Kolei Dużych Prędkości, proponowany przebieg korytarza nowej linii kolejowej obejmuje teren gm. Kikół)

**Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe woj. kuj.-pom.*

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne woj. kuj.-pom.

 obszary zasobu gleb najwyższych klas (I-III)

Gmina wymagająca **wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym** (wg koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa)

Obszary Strategicznej Interwencji:

- na poziomie krajowym: Gmina należy do OSI obszary zagrożone **trwałą marginalizacją**
- na poziomie regionalnym: Gmina należy do OSI gmin wykazujących **negatywną sytuację społeczno-gospodarczą** - gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego i niskim poziomie przedsiębiorczości, zagrożona ponadprzeciętnym starzeniem się społeczeństwa do 2030 r.

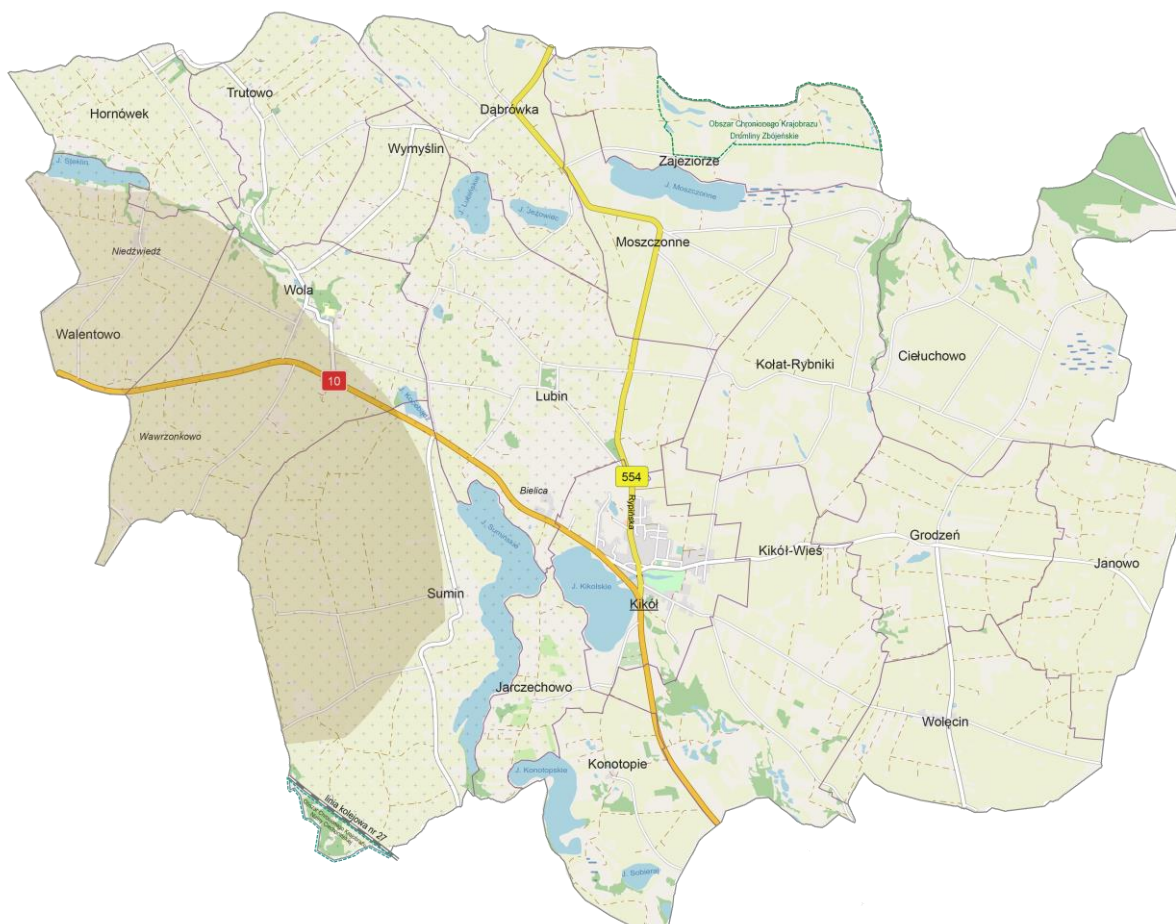
Założenia polityki terytorialnej woj. kujawsko-pomorskiego

Gmina Kikół przynależy do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (**OPPT Lipna**)

Projekty kluczowe

435 - Budowa S10

459 - Przebudowa linii kolejowej nr 27 (modernizacja wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

5.3. Wizja rozwoju Gminy Kikół i rozmieszczenie planowanych działań

WIZJA ROZWOJU GMINY KIKÓŁ

Gmina Kikół w 2032 roku to gmina z rozwiniętymi funkcjami: kulturalną, sportową, turystyczną, edukacyjną i społeczną. To miejsce, gdzie:

- aktywnie działa Ośrodek Kultury, posiadający bogatą ofertę zajęć animacyjnych,
- istnieje wiele obiektów sportowych i rekreacyjnych, z których korzystać mogą zarówno dzieci i dorośli,
 - dba się o obiekty zabytkowe oraz o rozwój oferty turystycznej,
- dzieci i młodzież mają dostęp do wysokiej jakości oferty i infrastruktury edukacyjnej, a nauczyciele mają możliwość podnoszenia swoich kompetencji,
 - kładzie się naick na rozwój oferty usług społecznych,
- zapewnia się bezpieczeństwo mieszkańcom i osobom przebywającym na terenie Gminy.

Gmina Kikół w 2032 roku to również Gmina o rozwiniętej infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej, z dobrze rozwiniętą siecią dróg gminnych i ścieżek rowerowych. To Gmina silnie stawiająca na rozwój technologii oraz infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych.

Gmina Kikół w 2032 roku to także miejsce o zwiększonym potencjale gospodarczym przez aktywnych zawodowo mieszkańców oraz dzięki przeprowadzonym działaniom doradczym dla mieszkańców i lokalnych przedsiębiorstw.

Aby powyższa wizja mogła się ziścić, konieczna jest realizacja zaplanowanych działań, których planowane rozmieszczenie zobrazowano na poniższych mapach.

Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej

System osadniczy

Kikół ośrodek lokalny

 granice solectw

System przyrodniczy

 Obszar Chronionego Krajobrazu
Drumliny Zbójeńskie

 Obszar Chronionego Krajobrazu
Niziny Ciechocińskiej

 korytarz ekologiczny
Dolina Drwęcy KPN C-13E

System transportowy

554 droga wojewódzka nr 554 (relacji Orzechowo - Kikół)

10 droga krajowa nr 10 (relacji Toruń - Płońsk)*

linia kolejowa nr 27 (relacji Toruń - Nasielsk)

droga ekspresowa S10* (relacji Szczecin – Piła – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa; w trakcie projektowania; proponowany przebieg korytarza drogi obejmuje teren gm. Kikół; zapewnienie obsługi transportu pasażerskiego i towarowego z obszaru woj. kuj.-pom. do: Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie, Szczecin, Europa Zachodnia)

linia kolejowa nr 5* (relacji Centralny Port Komunikacyjny – Płock – Grudziądz, w trakcie projektowania w ramach komponentu Kolei Dużych Prędkości, proponowany przebieg korytarza nowej linii kolejowej obejmuje teren gm. Kikół)

**Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe woj. kuj.-pom.*

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne woj. kuj.pom.

obszary zasobu gleb najwyższych klas (I-III)

Gmina wymagająca **wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym**
(wg koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa)

Obszary Strategicznej Interwencji:

- na poziomie krajowym: Gmina należy do OSI obszary zagrożone **trwałą marginalizacją**

* na poziomie regionalnym: Gmina należy do OSI gmin wykazujących **negatywną sytuację społeczno-gospodarczą** - gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego i niskim poziomie przedsiębiorczości, zagrożona ponadprzeciętnym starzeniem się społeczeństwa do 2030 r.

Założenia polityki terytorialnej woj. kujawsko-pomorskiego

Gmina Kikół przynależy do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (**OPPT Lipna**)

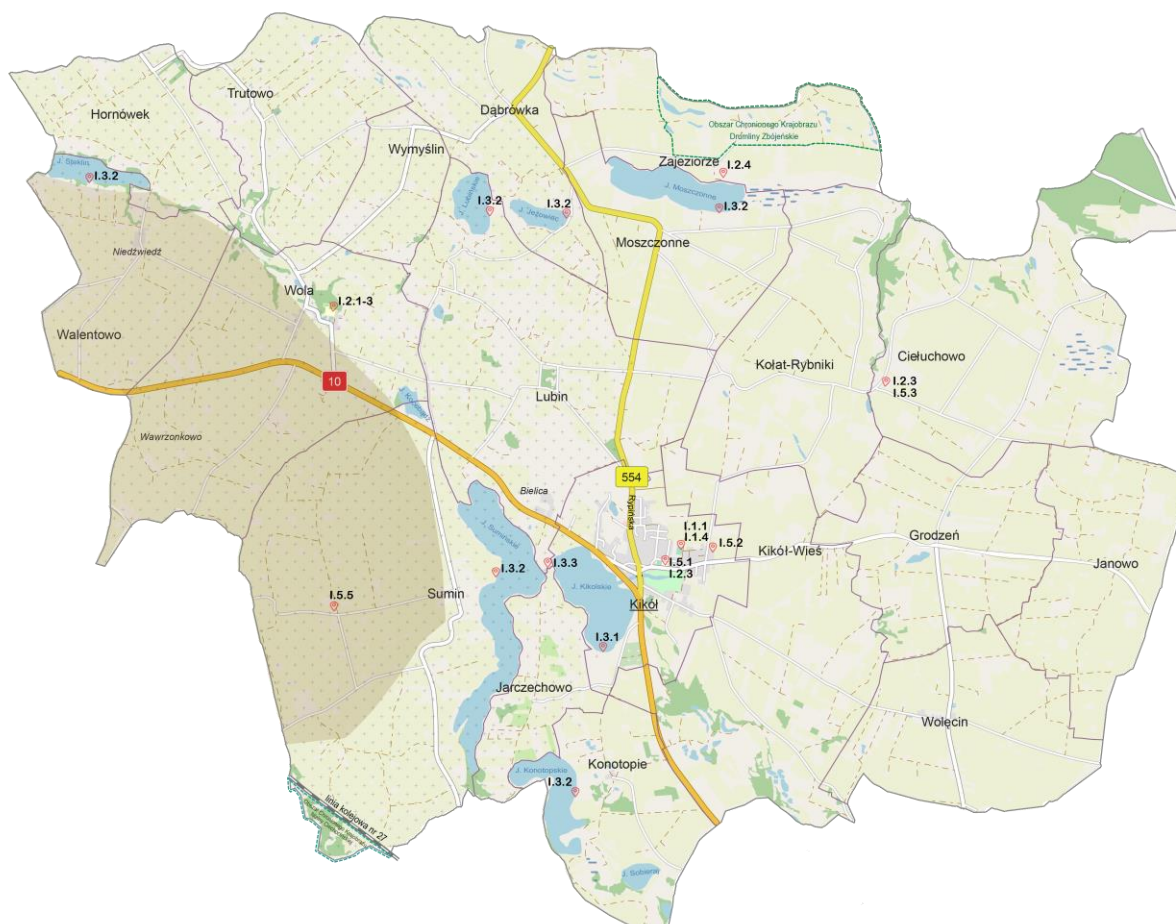
Projekty kluczowe

435 - Budowa S10

459 - Przebudowa linii kolejowej nr 27 (modernizacja wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową)

Rozmieszczenie planowanych działań

 sfera społeczna



Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Legenda

I.1.1.	Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole
I.1.4.	Budowa skateparku w Kikole
I.2.1.	Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli
I.2.2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli
I.2.3.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych
I.2.4.	Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeziorku wraz z infrastrukturą towarzyszącą
I.2.6.	Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół
I.3.1.	Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego
I.3.2.	Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonnie i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół
I.3.3.	Budowa kanału łączącego jezioro Kikolskie z Sumińskim
I.5.1.	Budowa żłobka w Kikole
I.5.2.	Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół
I.5.3.	Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie
I.5.5.	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze społecznej będą realizowane działania „miękkie”, a także działania obejmujące obszar całej gminy.

Działania „miękkie” to:

- I.1.2. Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury
- I.2.5. Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli
- I.2.7. Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
- I.5.4. Realizacja programów aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych

Przedsięwzięcia, które będą realizowane na obszarze całej Gminy to:

- I.1.3. Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół
- I.1.5. Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół
- I.1.6. Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół
- I.2.8. Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych
- I.3.4. Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych
- I.4.1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół
- I.4.2. Doposażenie jednostek OSP
- I.5.6. Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora
- I.5.7. Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy

Oba rodzaje przedsięwzięć nie zostały zamieszczone na mapie.

Mapa 3. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze przestrzennej i gospodarczej

System osadniczy

Kikół ośrodek lokalny
 granice sołectw

System przyrodniczy

 Obszar Chronionego Krajobrazu Drumlina Zbójńska
 Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciecocińskiej
 korytarz ekologiczny Dolina Drwęcy KPN-13E

System transportowy

554 droga wojewódzka nr 554 (relacji Orzechowo - Kikół)

10 droga krajowa nr 10 (relacji Toruń - Płońsk)*

 linia kolejowa nr 27 (relacji Toruń - Nasielsk)

droga ekspresowa S10* (relacji Szczecin – Pila – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa; w trakcie projektowania; proponowany przebieg korytarza drogi obejmuje teren gm. Kikół; zapewnienie obsługi transportu pasażerskiego i towarowego z obszaru woj. kuj.-pom. do: Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie, Szczecin, Europa Zachodnia)

linia kolejowa nr 5* (relacji Centralny Port Komunikacyjny – Płock – Grudziądz; w trakcie projektowania w ramach komponentu Kolei Dużych Prędkości, proponowany przebieg korytarza nowej linii kolejowej obejmuje teren gm. Kikół)

**Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe woj. kuj.-pom.*

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne woj. kuj.pom.

 obszary zasobu gleb najwyższych klas (I-III)

Gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym (wg koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa)

Obszary Strategicznej Interwencji:

- na poziomie krajowym: Gmina należy do OSI obszary zagrożone **trwałą marginalizacją**
- na poziomie regionalnym: Gmina należy do OSI gmin wykazujących **negatywną sytuację społeczno-gospodarczą** - gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego i niskim poziomie przedsiębiorczości, zagrożona ponadprzeciętnym starzeniem się społeczeństwa do 2030 r.

Założenia polityki terytorialnej woj. kujawsko-pomorskiego

Gmina Kikół przynależy do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (**OPPT Lipna**)

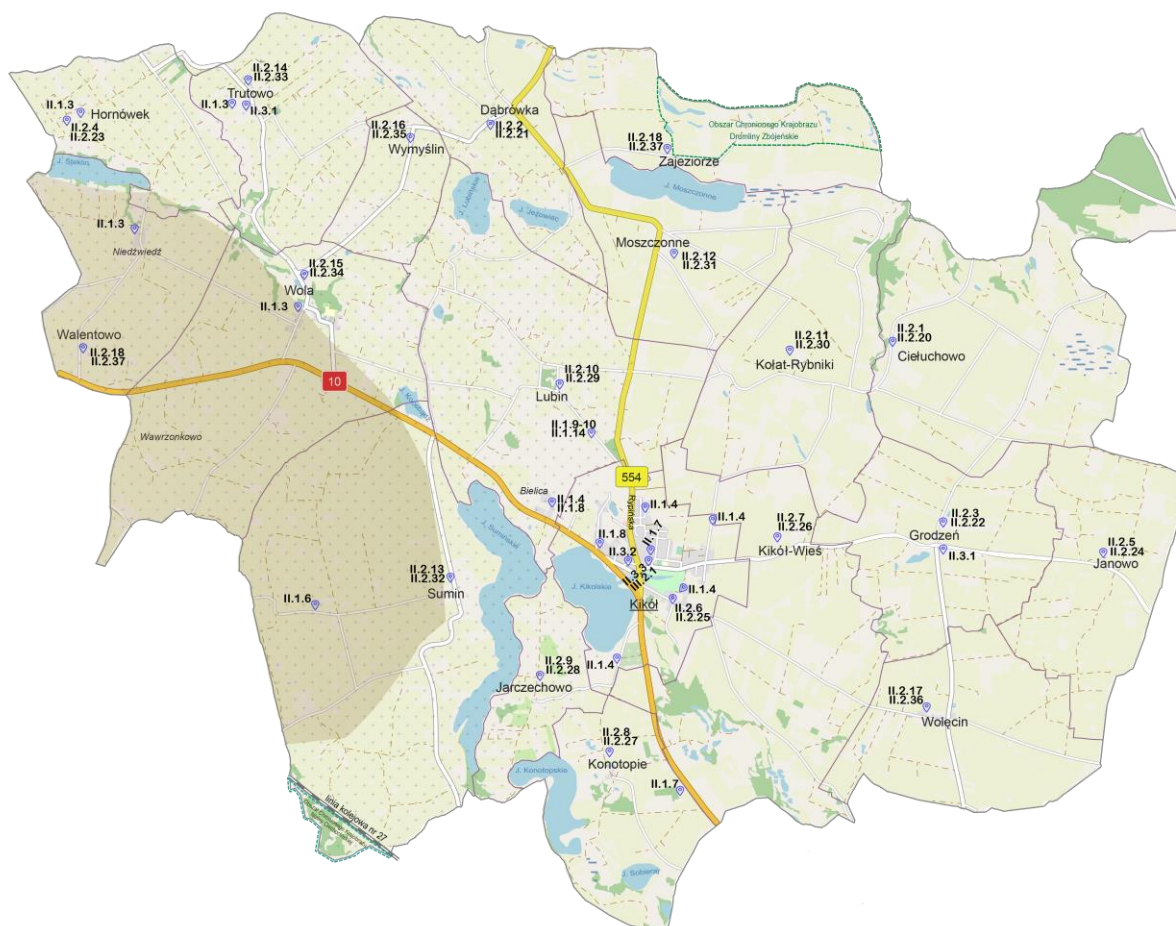
Projekty kluczowe

435 - Budowa S10

459 - Przebudowa linii kolejowej nr 27 (modernizacja wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową)

Rozmieszczenie planowanych działań

 sfera przestrzenna i gospodarcza



Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Legenda

II.1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedź – Wola
II.1.4.	Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesola, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy
II.1.6.	Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie
II.1.7.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie
II.1.8.	Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy
II.1.9.	Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami
II.1.10.	Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie
II.1.14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie
II.2.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo
II.2.2.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka
II.2.3.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzeń
II.2.4.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek
II.2.5.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo
II.2.6.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół
II.2.7.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś
II.2.8.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie
II.2.9.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo
II.2.10.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin
II.2.11.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki
II.2.12.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonne
II.2.13.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin
II.2.14.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo
II.2.15.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola
II.2.16.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin
II.2.17.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin
II.2.18.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziórze

II.2.19. Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo

II.2.20. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo

II.2.21. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka

II.2.22. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień

II.2.23. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek

II.2.24. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo

II.2.25. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół

II.2.26. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś

II.2.27. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie

II.2.28. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo

II.2.29. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin

II.2.30. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybniki

II.2.31. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonne

II.2.32. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin

II.2.33. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo

II.2.34. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola

II.2.35. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin

II.2.36. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wolęcin

II.2.37. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze

II.2.38. Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo

II.3.1. Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych

II.3.2. Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole

II.3.3. Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole

III.2.1. Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze przestrzennej i będą realizowane działania obejmujące obszar całej gminy. Działania te to:

II.1.1. Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie gminy Kikół

II.1.2. Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół

II.1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół

II.1.11. Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół

II.1.12. Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół

II.1.13. Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół

W sferze gospodarczej zaś będzie realizowane przedsięwzięcie o charakterze społecznym –
III.1.1. Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych.

Oba rodzaje przedsięwzięć nie zostały zamieszczone na mapie.

5.3. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy Kikół na tle koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- **system przyrodniczy** – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- **system osadniczy** – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- **system transportowy** – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrzwojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- **kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa** – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- **projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa** – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- **założenia polityki terytorialnej województwa** – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Gminy Kikół znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, do których należą dwa obszary chronionego krajobrazu:

- **Drumliny Zbójeńskie**
- **Niziny Ciechocińskiej.**

Ponadto przez teren Gminy Kikół przebiega korytarz ekologiczny Dolina Drwęcy KPnC-13E.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzą 53 miasta dość równomiernie rozmieszczone w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

W związku z powyższym Gmina Kikół w hierarchii sieci osadniczej uznana została za **ośrodek lokalny**, odpowiedzialny za stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie gmin oraz za kształtowanie jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gospodarki na poziomie gminy.

System transportowy:

Na terenie Gminy Kikół następujące projektowane elementy infrastruktury transportowej zaliczają się jako obsługujące kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego:

- droga ekspresowa S10 oraz
- linia kolejowa nr 5 (na terenie gminy planuje się budowę linii kolejowej nr 5. Za optymalny przebieg planowanej linii kolejowej nr 5 uznaje się relację Warszawa – CPK – Płock – Włocławek – Inowrocław – Bydgoszcz/Toruń – Grudziądz – Gdańsk.

Istotnymi ciągami komunikacyjnymi przebiegającymi przez Gminę Kikół są:

- **droga krajowa nr 10 (relacji Toruń – Płońsk), stanowiąca element infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa,**
- **droga wojewódzka nr 554 (relacji Orzechowo – Kikół),**
- **linia kolejowa nr 27 (relacji Toruń – Nasielsk).**

W tym miejscu warto również wspomnieć, że na terenie Gminy Kikół planuje się realizację trzech projektów kluczowych:

- **435 – Budowa S10 (w trakcie projektowania, proponowany przebieg korytarza drogi obejmuje teren gminy Kikół)**
- **459 – Przebudowa linii kolejowej nr 27 (modernizacja wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową).**

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

- 1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
- 2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
 - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
 - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziedzinowej współpracy gospodarczej,
 - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
- 3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
- 4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
- 5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
- 6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.

- 7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
- 8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego.
- 9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
- 10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
- 11) Linia kolejowa Trzciniec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

W zachodniej części Gminy Kikół zidentyfikowano obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolniczą przestrzeń produkcyjną. Wynika to również z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”. Rolnicza przestrzeń produkcyjna, w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozaprzrodniczymi stanowi bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki.

Ponadto w ramach *Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego*, Gmina Kikół została zaliczona do „gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym”.

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa:

Na terenie Gminy Kikół zostały zlokalizowane trzy projekty kluczowe. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”. **Zidentyfikowane projekty to:**

- **435 – Budowa S10 (w trakcie projektowania, proponowany przebieg korytarza drogi obejmuje teren gminy Kikół)**
- **447 – Budowa obwodnicy Lipna w ciągu drogi krajowej nr 10**
- **459 – Przebudowa linii kolejowej nr 27 (modernizacja wraz z elektryfikacją na odcinku Toruń Wschodni – Sierpc wraz z infrastrukturą przystankową).**

Zrealizowanie tych kluczowych inwestycji może stanowić istotne uwarunkowanie rozwojowe Gminy.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na

celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,

- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Gmina Kikół przynależy do OPPT Lipna (poziom IV). Ponadto Gmina zalicza się do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno gospodarczą w postaci niskiego poziomu rozwoju społecznego i przedsiębiorczości oraz ponadprzeciętnego natężenia starzenia się społeczeństwa do 2030 r.).

Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy przedstawione na jednej mapie stanowią załącznik nr 3 do niniejszej Strategii.

Rozdział VI.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Kikół przedstawiono w poniższych podrozdziałach.

6.1. Ustalenia i rekomendacje w aspekcie ochrony wartości kulturowych

- Obowiązek przestrzegania nadzorów i uzgadniania koncepcji, projektów i planów realizacyjnych dot. obiektów i zespołów zabytkowych oraz związanych z nimi stref ochrony ekspozycji, a także obowiązek opracowywania inwentaryzacji budynków o wartościach historycznych, każdorazowo przed wydaniem decyzji na rozbiórkę lub rozbudowę,
- Ochrona historycznego rozplanowania z uwzględnieniem występujących w terenie podziałów parcelacyjnych, linii rozgraniczających dróg, linii historycznej zabudowy, osi kompozycyjnych, powiązań widokowych, dominant przestrzennych, ukształtowania siedlisk (zagród) itp.,
- Dobra kontynuacja miejscowej tradycji budowlanej przy wymianie i wprowadzaniu nowej zabudowy skalą i charakterem zharmonizowanej z otoczeniem.

6.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie ładu przestrzennego w gminie

- Zakłada się rozwój osadnictwa w oparciu o wykształcone jednostki, tj. zespoły wsi i skupione wsie na terenach preferowanych pod rozwój budownictwa mieszkalnego,
- Zabudowa wielorodzinna winna odchodzić od zabudowy blokowej na rzecz budownictwa o architekturze zróżnicowanej, noszącej cechy wyróżniające domy regionu, zarówno w bryle jak i w detalu architektonicznym,
- W terenach wiejskich nowa zabudowa mieszkalna jak i zagrodowa winna być realizowana w obszarach preferowanych pod rozwój osadnictwa, na działkach o powierzchniach większych,
- Dla zabudowy jednorodzinnej preferuje się działki o powierzchni 1500 m²,
- Osiedla winny być realizowane w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania, zapewniające kompozycję przestrzenną, wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną,
- Obiekty usługowe również winny odchodzić od bryły klockowej. Architektura tych obiektów winna wyróżniać się estetyką zewnętrzną i wewnętrzną. Obiekty usługowe projektować na większych działkach, co pozwoli na otoczenie tych budynków zielenią zróżnicowaną, oraz zapewni program urządzeń towarzyszących takich jak parkingi, swobodne dojścia, reklamy, itp.

6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną

W obszarach o zróżnicowanej żyzności i wartości bonitacyjnej gleb klas III – IVb

W obszarach o najwyższej urodzajności i wartości bonitacyjnej gleb klasy IIIB-IVb, podlegających ochronie ustawowej **nie wskazana jest**:

- lokalizacja zabudowy oraz budowli i urządzeń nie związanych z działalnością rolniczą,
- rozdrabnianie istniejących struktur obszarowych gospodarstw rolnych poprzez wprowadzanie nowych podziałów geodezyjnych,
- lokalizacja dużych form przemysłowych chowu zwierząt gospodarskich w systemie bezściółowym.

Preferuje się:

- modernizację i rozbudowę istniejących siedlisk rolniczych dostosowując ich kubaturę do charakteru produkcji,
- rozwój wielobranżowego drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego o wysokich technologiach przetwarzania,
- likwidację szachownic gruntów rolnych poprzez scalanie i koncentrację ziemi, celem tworzenia silnych struktur obszarowych gospodarstw rolnych, zdolnych do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej,
- tworzenie obszarowo dużych gospodarstw jako potentatów produkcji rolnej o charakterze towarowym, dostosowując jakość produkcji produktów rolnych do norm i standardów europejskich,
- rozwój przedsiębiorczości lokalnej jako inkubatorów lokalnego ożywienia gospodarczego w kierunku specjalizacji produkcji jej jakości, konkurencyjności i przetwarzania.

W obszarach rolnych o niskiej wartości bonitacyjnej gleb klas VI – VIRz

Obszary rolne o niskiej wartości bonitacyjnej gleby klas VI-VIRz, które z racji niskiej produktywności i osiąganych efektów ekonomicznych, nie kwalifikują się do użytkowania rolniczego. Docelowo powinny zmienić sposób użytkowania np. przeznaczyć je pod dolesienia i zalesienia, a obszary cenne przyrodniczo krajobrazowo pod rozwój turystyki i agroturystyki.

Zaleca się wprowadzanie:

- scaleń i koncentracji gruntów ornych celem tworzenia silnych struktur obszarowych gospodarstw rolnych, zdolnych do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej,
- modernizacji i rozbudowy istniejących siedlisk rolniczych, dostosowując ich standard do rozwoju agroturystyki,
- rozwoju drobnego przetwórstwa rolno - spożywczego o wielobranżowym profilu przetwarzania.

W obszarach tych **nie wskazane jest:**

- wznoszenie obiektów i budowli, których rodzaj i charakter produkcji może stanowić zagrożenie dla otoczenia jak i środowiska przyrodniczego,
- lokalizowanie dużych ferm typu przemysłowego w systemie bezściółowym.

6.4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie gospodarowania zasobami przyrody

Osiągnięcie przedstawionych celów związanych z utrzymaniem i wzbogaceniem zasobów przyrodniczych gminy Kikół, wymagać będzie wielu zmian w dotychczasowym sposobie gospodarowania. Podstawowy zakres tych zmian oraz niezbędne działania jakie należy podjąć można ująć następująco:

- należy bezwzględnie respektować przepisy statutu określającego sposób gospodarowania w obrębie terenów wchodzących w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie (Uchwała WRN we Włocławku nr XX/92/83 z dnia 16.06.1983 r) – opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego Nr 19 poz. 117 z 1999 roku,
- uznać jako użytki ekologiczne i objąć ochroną prawną kompleksy łąkowo-bagienne położone w obrębie wszystkich rynien subglacialnych oraz zagłębień wytopiskowych. Dotyczy to zwłaszcza kompleksów: Cieluchowo, Lubin, Moszczonno, Buchowo, Trutowo, Jarczechowo, Konotopie,
- docelowo zaleścić wszystkie grunty klas V i VI, które nie wchodzą w skład terenów planowanych pod zainwestowanie,
- upowszechnić zasadę wprowadzania na działki o funkcjach mieszkalno-usługowych oraz rekreacyjnych trwałej szaty roślinnej, obejmującej minimum 50 % ich powierzchni,

- na gruntach ornych klas I-IVb wprowadzić kompleksy wysokiej zieleni śródpolnej. Dotyczyć to powinno zwłaszcza terenów o dużych spadkach (powyżej 5 %),
- objąć ochroną wszystkie istniejące oczka wodne i tereny trwale podmokłe. Powinny być one docelowo wyłączone z systemu melioracyjnego,
- wprowadzić dodatkowe kompleksy roślinności (zadrzewienia i zakrzewienia) w strefach brzegowych jezior. Wraz z istniejącą roślinnością stanowić będą ekologiczne strefy buforowe wokół zbiorników wód powierzchniowych. Dotyczy to zwłaszcza jezior otoczonych terenami o dużych spadkach,
- rozwiązać problem gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich,
- rozwiązać problem gospodarowania odpadami stałymi, tak aby zlikwidować system dzikich wysypisk,
- zapewnić praktyczną ochronę parkom podworskim, a docelowo odtworzyć ich skład florystyczny i układ przestrzenny,
- stworzyć warunki organizacyjne oraz preferencje sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego,
- podjąć działania mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy
- poprawę walorów estetyczno-krajobrazowych osiedli wiejskich realizować poprzez preferowanie odpowiednich rozwiązań architektoniczno - przestrzennych dla obiektów budowanych na terenie gminy.

Wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszej strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032 będą realizowane z uwzględnieniem powyższych ustaleń i rekomendacji.

Rozdział VII.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Schemat 3. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji



Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny*

Według ustawy, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+”

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te będą realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako, że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

- 1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
- 2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
- 3) Rozwój gospodarczy.
- 4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
- 5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
- 6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
- 7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
- 8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- 9) Rozwój uzdrowisk.
- 10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
- 11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
- 12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
- 13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
- 14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest konieczność przewyższenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+”, należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 9. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie przestrzeni	Sprawne funkcjonowanie systemów
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy finalne efekty Strategii Przyspieszenia 2030+ to:

- 1) Wzrost zamożności mieszkańców.
- 2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
- 3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”.

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

- 1) **Spółeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

- 2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Konkurencyjna gospodarka.**

- 3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

- 4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 10. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	3. Konkurencyjna gospodarka	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	5. Spójne i bezpieczne województwo
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.5. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 11. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Gminy Kikół do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”).	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”).	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	TAK
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE

Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	TAK
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej				
Obszar poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska	Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest	Obszary zdegradowane	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE

	precyzyjne określenie zasięgu terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.			
--	---	--	--	--

Źródło: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*

7.6. Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Kikół z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Kikół są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Kikół z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Kikół	Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole	Projekt zgodny z kierunkiem 4105. Rozwój infrastruktury kultury i sztuki, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu kultury i sztuki bez względu na rodzaj, charakter i rangę danej instytucji. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury	Projekt zgodny z kierunkiem 2409. Wspieranie działalności organizacji społecznych działających w dziedzinie kultury, który dotyczy działań mających na celu wspieranie funkcjonujących na terenie województwa organizacji społecznych działających w sferze kultury. Dotyczy przede wszystkim działań, które będą odnosiły się do trzech aspektów funkcjonowania organizacji społecznych: promowania współtworzenia kultury (realizowanej w sposób sformalizowany, w organizacjach), wsparcia organizacyjnego dla organizacji społecznych (w tym wsparcia pracowników, członków i wolontariuszy) oraz promowania województwa poprzez udział w działaniach na najwyższych poziomach krajowych (festiwale, przeglądy itp.) oraz na arenie międzynarodowej.
Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Budowa skateparku w Kikole	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania

	polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół	Projekt jest zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmocnienie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy otyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmocnienie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa.
Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania

	dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeziorku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli	Projekt zgodny z kierunkiem 1303. Doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz rozwój doradztwa metodycznego. Kierunek dotyczy także działań związanych z rozwojem doradztwa metodycznego, przygotowania materiałów szkoleniowych. W przypadku nauczycieli przedmiotów zawodowych kierunek dotyczy także warsztatów, szkoleń i staży u przedsiębiorców (w tym u rzemieślników) lub producentów maszyn i urządzeń. Kierunek obejmuje także kształtowanie kompetencji nauczycieli do kształcenia dla Przemysłu 4.0.
Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół	Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.
Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.

Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje również działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonnie i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje również działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Budowa kanału łączącego jezior Kikolskie z Sumińskim	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje również działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje również działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność

	innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych	Projekt zgodny z kierunkiem 4803. Tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych, służących udostępnianiu walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), oraz stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru.
Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Doposażenie jednostek OSP	Projekt zgodny z kierunkiem 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych powołanych dla ochrony bezpieczeństwa życia i mienia. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa żłobka w Kikole	Projekt zgodny z kierunkiem 4101. Rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.

Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.
Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Realizacja programów aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych	Projekt zgodny z kierunkiem 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów. Rozwój wolontariatu jest przedmiotem odrębnego kierunku.
Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie	Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury

	towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.
Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora	Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.
Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.
Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4707. Rozwój technologii oraz promocja zachowań oszczędzających zużycie energii, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania zużycia energii elektrycznej oraz energii cieplnej (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, promocyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół	Projekt jest zgodny z kierunkiem 5204. Rozwój infrastruktury IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz nowoczesnej gospodarki, który dotyczy ogółu działań związanych z rozwojem infrastruktury IT niezbędnej dla rozwoju publicznych i komercyjnych zastosowań technologii informacyjnych. Kierunek dotyczy także wyposażania gospodarstw domowych w indywidualny sprzęt do tych celów.
Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedz – Wola	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesola, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami	Projekt zgodny z kierunkiem 4603. Efektywna gospodarka odpadami. Rozwiązania na rzecz wdrażania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej gospodarce odpadami (w tym realizację urządzeń do kompostowania odpadów) oraz działań organizacyjnych mających na celu prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami. Kierunek obejmuje także ogół działań mających na celu wdrażanie (w ramach gospodarki odpadami) rozwiązań dla modelu o obiegu zamkniętym.
Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4603. Efektywna gospodarka odpadami. Rozwiązania na rzecz wdrażania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej gospodarce odpadami (w tym realizację urządzeń do kompostowania odpadów) oraz działań organizacyjnych mających na celu prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami. Kierunek obejmuje także ogół działań mających na celu wdrażanie (w ramach gospodarki odpadami) rozwiązań dla modelu o obiegu zamkniętym.
Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4706. Upowszechnienie zachowań prosumenckich wśród indywidualnych odbiorców energii, który dotyczy działań mających na celu ograniczenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł nieodnawialnych poprzez wzrost udziału konsumpcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, osiąganę poprzez rozwój małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepła, realizowanych przy zabudowie mieszkaniowej.
Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, który dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych.

Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzień	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy,

	poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin

	i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonne	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin

	i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziórze	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin

	i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność

	turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybniki	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonne	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność

	turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wołęcin	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność

	turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności.
Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych	Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUIKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.
Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole	Projekt zgodny z kierunkiem 4113. Rozwój przestrzeni publicznych. Kierunek dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę stanu przestrzeni służących celom publicznym.
Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych	Projekt zgodny z kierunkiem 3701. Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej, który dotyczy ogółu działań organizacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych, których celem jest zwiększenie poziomu aktywności zawodowej. Działania dla poszczególnych grup wiekowych oraz poszczególnych grup społecznych powinny być dedykowane adekwatnie do problemów rynku pracy typowych dla danej grupy. Zakłada się kontynuację instrumentów stosowanych dotychczas oraz dopuszcza nowe rodzaje działań.
Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców	Projekt zgodny z kierunkiem 3308. Promocja gospodarcza województwa, który dotyczy ogółu działań promocyjnych województwa ukierunkowanych na rozwój potencjału gospodarczego. Ma na celu przede wszystkim promocję sprzedaży towarów i usług poza terytorium województwa oraz napływ inwestycji spoza terytorium województwa.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VIII.

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Kikół. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Na etapie tworzenia strategii rozwoju żaden podmiot z sektora społecznego, ani z sektora biznesowego nie był zainteresowany włączeniem się w proces tworzenia strategii, dlatego strategia nie proponuje zadań w/w podmiotów i ogranicza się w swych zapisach jedynie do zadań należących do wyłącznej kompetencji Gminy Kikół, realizowanych bezpośrednio przez Urząd Gminy oraz jej jednostki. Ze względu jednak na długi okres realizacji strategii (do 2032 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiągnięcie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Sekretarz Gminy – osoba zarządzająca wdrażaniem strategii, odpowiedzialna za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- Poszczególne referaty i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki podległe gminie.

Schemat 4. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii



Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie miasta i gminy i ich otoczenia,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu miasta, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 13. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej				
Cel operacyjny I.1. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej				
I.1.1.	Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole	Referat Infrastruktury	Ośrodek Kultury Gminy Kikół Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.1.2.	Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury	Ośrodek Kultury Gminy Kikół	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.1.3.	Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.1.4.	Budowa skateparku w Kikole	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.1.5.	Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.1.6.	Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości oferta edukacyjna				
I.2.1.	Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy SP w Woli Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
I.2.2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy SP w Woli Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
I.2.3.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy SP z terenu gminy Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
I.2.4.	Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeźworu wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy SP w Zajeźworu Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
I.2.5.	Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli	Szkoły Podstawowe	Referat Finansowy Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
I.2.6.	Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy SP z terenu gminy	Wójt Gminy

			Stanowisko ds. oświaty	
1.2.7.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	Szkoły Podstawowe	Referat Finansowy Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
1.2.8.	Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych	Szkoły Podstawowe	Referat Finansowy Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
Cel operacyjny 1.3. Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy				
1.3.1.	Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
1.3.2.	Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonnie i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
1.3.3.	Budowa kanału łączącego jezior Kikolskie z Sumińskim	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
1.3.4.	Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Ośrodek Kultury Gminy Kikół	Wójt Gminy
Cel operacyjny 1.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego				
1.4.1.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
1.4.2.	Doposażenie jednostek OSP	St. ds. samorządowych, OSP i obsługi Rady	Referat Finansowy Referat Infrastruktury	Wójt Gminy
Cel operacyjny 1.5. Rozwój oferty usług społecznych				
1.5.1.	Budowa żłobka w Kikole	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Stanowisko ds. oświaty	Wójt Gminy
1.5.2.	Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy
1.5.3.	Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy
1.5.4.	Realizacja programów aktywizacji społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansowy	Wójt Gminy

	mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych			
I.5.5.	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy
1.5.6.	Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy
1.5.7.	Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina				
II.1.1.	Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.2.	Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół	Podmiot zewnętrzny	Gmina Kikół	Wójt Gminy
II.1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedź – Wola	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.4.	Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesoła, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.6.	Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.7.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.8.	Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy

II.1.9.	Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.10.	Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.11.	Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.12.	Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.13.	Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.2. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej				
II.2.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.2.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.3.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzień	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.4.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.5.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.6.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy

II.2.7.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.8.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.9.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.10.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.11.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.12.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonne	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.13.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.14.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.15.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.16.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.17.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.18.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziorze	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy

II.2.19.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.20.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.21.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.22.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.23.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.24.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.25.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.26.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.27.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.28.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.29.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.30.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybniki	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.31.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonne	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.32.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.33.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.35.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.36.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wolęcin	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy

II.2.37.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.38.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych				
II.3.1.	Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.3.2.	Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.3.3.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel strategiczny III. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Promocja zatrudnienia				
III.1.1.	Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny III.2. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców				
III.2.1.	Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców	Referat Infrastruktury	Referat Finansowy	Wójt Gminy

Źródło: Opracowanie własne

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniotawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Gminy Kikół.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie Kikół. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 14. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Kikół na lata 2021-2031	Dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr XXXI/178/2021 Rady Gminy Kikół z dnia 10 listopada 2021r .
		Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019	Przyjęty Uchwałą Nr XXXI/160/2017 Rady Gminy Kikół z dnia 6 lipca 2017 r. wymaga aktualizacji.
		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kikół	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/217/2022 Rady Gminy w Kikole z dnia 12 maja 2022 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kikół na lata 2021-2025	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/189/2021 Rady Gminy Kikół z dnia 14 grudnia 2021 r.
2.	Zarządzanie kryzysowe	Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Kikół	Uchwalony został w 2012r., aktualizowany jest na bieżąco.
3.	Ochrona Środowiska	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Dokument przyjęty uchwałą Nr XXVII/139/2017 z dnia 2 marca 2017 r, utracił ważność, nowy zostanie opracowany w razie konieczności
		Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Kikół na lata 2011-2032	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą XV/79/2012 Rady Gminy Kikół z dnia 7 lutego 2012 r.
4.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kikół	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XVII/121/01 Rady Gminy Kikół z dnia 29.06.2001r.
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Wg stanu na 31.12.2021 r. na terenie Gminy Kikół obowiązują 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: - Uchwała Rady Gminy Kikół Nr XXI/126/2008 z dnia 13 października 2008 r. w sprawie: uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kikół”. Plan obejmuje wybrany obszar położony w miejscowości JARCZECHOWO, nad jeziorem Sumin (działki o Nr ewidencyjnych: 4/1, 7/4, 1/2, 4/2). - Uchwała Rady Gminy Kikół Nr XLVI/185/06 z dnia 25 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kikół, obejmującego obszar działek geodezyjnych nr 19/1 – 19/7 we wsi Jarczechowo, dotyczący zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej.
5.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Program współpracy Gminy Kikół z organizacjami pozarządowymi i z nimi zrównanymi na 2022 rok	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXX/175/2021 Rady Gminy Kikół z dnia 27 października w sprawie przyjęcia Programu współpracy organów Gminy Kikół z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)

6.	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom w sytuacjach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych XXXVII/214/2022 z dnia 12 maja 2022 r.
		Uchwała budżetowa	Jest, uchwalana rokrocznie w grudniu na kolejny rok budżetowy, podlega zmianom każdorazowo przy wprowadzaniu zmian do budżetu gminy na dany rok XXXVII/2013/2022 z dnia 12 maja 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględniac będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 15. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej			
Cel operacyjny I.1. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej Gminy			
1.	Liczba nowowytbudowanych obiektów kulturalnych i sportowych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 8 szt.
2.	Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 12 szt.
3.	Liczba odnowionych obiektów zabytkowych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 6 szt.
4.	Liczba osób korzystających ze zwiększonej oferty kulturalnej i sportowej	UG	Rok 2022 – 0 os. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 830 os./rok
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości oferta edukacyjna			
5.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka polskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 48% Tendencja wzrostowa Rok 2031/2032 – 55%
6.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z matematyki	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 35% Tendencja wzrostowa Rok 2031/2032 – 40%
7.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka angielskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2019/2020 – 37% Tendencja wzrostowa Rok 2031/2032 – 40%
8.	Liczba doposażonych pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 4 szt.
9.	Liczba wybudowanych obiektów sportowych przy szkołach	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 2 szt.
Cel operacyjny I.3. Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy			
10.	Liczba nowozagospodarowanych miejsc rekreacji	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 7 szt.

11.	Liczba osób korzystających z nowej oferty turystycznej	UG	Rok 2022 – 0 os. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 570 os./rok
Cel operacyjny I.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego			
12.	Liczba nowomonitorowanych miejsc	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 10 szt.
13.	Liczba nowozakupionych samochodów OSP	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 2 szt.
Cel operacyjny I.5. Rozwój oferty usług społecznych			
14.	Liczba nowych obiektów świadczących usługi społeczne	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 4 szt.
15.	Liczba osób korzystających z nowej oferty usług społecznych	UG	Rok 2022 – 0 os. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 75 os./rok
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne			
Cel operacyjny II.1. Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina			
16.	Liczba nowych punktów oświetleniowych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 100 szt.
17.	Długość nowowybudowanej sieci wodociągowej	UG	Rok 2022 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 2,5 km
18.	Długość nowowybudowanej sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2022 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 4,7 km
19.	Liczba nowowybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 200 szt.
20.	Liczba nowowybudowanych stacji uzdatniania wody	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 1 szt.
21.	Liczba nowych instalacji OZE	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 150 szt.
Cel operacyjny II.2. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej			
22.	Długość zmodernizowanych/wybudowanych/przebudowanych dróg gminnych	UG	Rok 2022 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 84,67 km
23.	Długość zmodernizowanych/wybudowanych/przebudowanych ścieżek rowerowych	UG	Rok 2022 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 19 km
Cel operacyjny II.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych			
24.	Liczba zmodernizowanych lokali mieszkalnych i socjalnych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 20 szt.
25.	Liczba nowozrewitalizowanych przestrzeni publicznych	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 1 szt.
26.	Liczba rozbudowanych budynków użyteczności publicznej	UG	Rok 2021 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 1 szt.
Cel strategiczny III. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy			
Cel operacyjny III.1. Promocja zatrudnienia			
27.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe	UG	Rok 2022 – 0 os. Tendencja wzrostowa

			Rok 2032 – 30 os.
Cel operacyjny III.2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorców			
28.	Liczba utworzonych punktów doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców	UG	Rok 2022 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2032 – 1 szt.

Źródło: Opracowanie własne

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczególne znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS. Znaczące środki dla gmin wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 16. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Kikół

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Rozwój funkcji kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej i społecznej				
Cel operacyjny I.1. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji kulturalnej i sportowej Gminy				
I.1.1.	Budowa Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej w Kikole	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2028
I.1.2.	Realizacja działań animacyjnych w celu rozwoju kultury	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2030
I.1.3.	Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy Kikół	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
I.1.4.	Budowa skateparku w Kikole	700 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
I.1.5.	Budowa i modernizacja siłowni zewnętrznych na terenie Gminy Kikół	500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
I.1.6.	Renowacja zabytków na terenie Gminy Kikół	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości oferta edukacyjna				
I.2.1.	Budowa sali gimnastycznej oraz boiska przy Szkole Podstawowej w Woli	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2027
I.2.2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028
I.2.3.	Doposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024
I.2.4.	Rozbudowa wraz termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej Zajeziorku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2030
I.2.5.	Realizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe nauczycieli	200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2032
I.2.6.	Wymiana autobusów dowożących dzieci do szkół	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2030
I.2.7.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2032

1.2.8.	Bieżące utrzymanie obiektów oświatowych	1 000 000,00	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
Cel operacyjny I.3. Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej gminy				
I.3.1.	Uatrakcyjnienie terenu rekreacyjnego wokół Jeziora Kikolskiego	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
I.3.2.	Utworzenie miejsc rekreacji przy jeziorach Sumińskim, Konotopskim, Steklińskim, Lubińskim, Moszczonne i Jeżowiec na obszarze Gminy Kikół	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2029-2031
I.3.3.	Budowa kanału łączącego jezior Kikolskie z Sumińskim	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2031
I.3.4.	Odnowienie szlaków turystycznych i wydanie nowych folderów informacyjnych	100 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2026
Cel operacyjny I.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego				
I.4.1.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu na terenie Gminy Kikół	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
I.4.2.	Doposażenie jednostek OSP	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2032
Cel operacyjny I.5. Rozwój oferty usług społecznych				
I.5.1.	Budowa żłobka w Kikole	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023
I.5.2.	Budowa Dziennego Domu Pobytu dla seniorów na terenie Gminy Kikół	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2030
I.5.3.	Stworzenie Klubu Seniora w Cieluchowie	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2029
I.5.4.	Realizacja programów aktywizacji społecznej mieszkańców Gminy, w tym z aktywnym udziałem organizacji pozarządowych	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2032
I.5.5.	Modernizacja budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Suminie	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2029
1.5.6.	Dostosowanie obiektów świetlic wiejskich do działań klubów seniora	800 000,00	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2026-2028
1.5.7.	Zapewnienie całodobowej opieki osobom całkowicie niesamodzielnym z terenu Gminy	15 000 000,00	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej w oparciu o rozwiązania ekologiczne				
Cel operacyjny II.1. Ekologiczna i rozwinięta technologicznie Gmina				

II.1.1.	Tworzenie nowych punktów oświetleniowych i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kikół	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.1.2.	Budowa sieci światłowodowej na obszarze Gminy Kikół	10 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2032
II.1.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej Trutowo – Hornówek – Niedźwiedz – Wola	400 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2027-2028
II.1.4.	Rozbudowa kanalizacji w Kikole (ul. Wesoła, Prusa, Nadbrzeżna, Piaskowa) i w Bielicy	3 760 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2029-2030
II.1.5.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kikół	7 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2022-2030
II.1.6.	Budowa stacji uzdatniania wody w Suminie	3 300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2022
II.1.7.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Kikole i Konotopie	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023
II.1.8.	Przebudowa sieci wodociągowej w Kikole (ul. Toruńska, Cichy Zaulek, Szosa Toruńska) i w Bielicy	1 850 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
II.1.9.	Utworzenie Zakładu Komunalnego w celu realizacji działań w obszarze gospodarki odpadami	25 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2030
II.1.10.	Modernizacja i doposażenie PSZOK w Lubinie	2 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
II.1.11.	Budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Kikół	10 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2030
II.1.12.	Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Kikół	1 500 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2032
II.1.13.	Usuwanie azbestu na budynkach mieszkalnych w Gminie Kikół	250 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2022-2032
II.1.14.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lubinie	5 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2025
Cel operacyjny II.2. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej				
II.2.1.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Cieluchowo	7 800 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.2.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Dąbrówka	4 950 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032

II.2.3.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Grodzień	6 825 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.4.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Hornówek	6 525 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.5.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Janowo	6 750 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.6.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół	5 250 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.7.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	6 825 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.8.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Konotopie	5 625 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.9.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Jarczechowo	4 050 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.10.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Lubin	10 050 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.11.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Kołat Rybniki	10 200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.12.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Moszczonne	6 750 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.13.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Sumin	11 835 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.14.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Trutowo	6 075 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.15.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wola	9 675 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.16.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wymyślin	870 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.17.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Wolęcin	5 055 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.18.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Zajeziórze	6 375 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.19.	Modernizacja i budowa dróg gminnych na terenie sołectwa Walentowo	6 195 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032

II.2.20.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Cieluchowo	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.21.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Dąbrówka	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.22.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Grodzień	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.23.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Hornówek	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.24.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Janowo	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.25.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.26.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kikół-Wieś	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.27.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Konotopie	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.28.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Jarczechowo	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.29.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Lubin	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.30.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Kołat-Rybniki	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.31.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Moszczonne	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.32.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Sumin	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.33.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Trutowo	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.34.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wola	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.35.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wymyślin	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.36.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Wolęcin	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032

II.2.37.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Zajeziórze	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
II.2.38.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa Walentowo	1 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032
Cel operacyjny II.3. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, przestrzeni i budynków publicznych				
II.3.1.	Modernizacja istniejących lokali mieszkalnych oraz socjalnych	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2028
II.3.2.	Odnowa przestrzeni publicznej – rynku w Kikole	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2025-2026
II.3.3.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Kikole	3 000 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2028-2029
Cel strategiczny III. Rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy				
Cel operacyjny III.1. Promocja zatrudnienia				
III.1.1.	Realizacja programów aktywizacji osób bezrobotnych	300 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2024-2030
Cel operacyjny III.2. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców				
III.2.1.	Utworzenie punktu doradztwa dla mieszkańców i przedsiębiorców	1 200 000,00 zł	Środki własne, budżet państwa, środki UE	2023-2032

Źródło: Opracowanie własne

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Kikół na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032

Załącznik nr 2 – Raport z ankiety na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Gminy Kikół

Załącznik nr 3 – Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy

Uzasadnienie

Uchwalenie przez Radę Gminy Gruta Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022 – 2032 następuje zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym.

Tworzenie diagnozy i identyfikacja obszarów problemowych dla wytyczenia celów strategicznych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022 -2032 następowało podczas konsultacji i prac zespołowych.

Właściwe zdefiniowanie kierunków inwestowania i przeobrażeń Gminy Kikół jest warunkiem koniecznym dla uzyskania możliwości wsparcia tych zamierzeń w nadchodzącym, nowym okresie programowania finansowego ze środków Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032 zawiera priorytety (cele strategiczne), cele operacyjne i opisy działań prowadzących do realizacji zidentyfikowanych priorytetów. Wszystkie plany i zamierzenia realizowane przez władze samorządowe będą nawiązywać do uchwalonej przez Radę Gminy Kikół Strategii Rozwoju Gminy Kikół na lata 2022-2032.

Przewodniczący Rady Gminy

Jacek Sadowski